

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit vrst à Din 2., do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3., večji inserati petit vrsta Din 4.-. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNISTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Smetanova 44/I. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65. podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101.

Račun pri poštrem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Triumf Sokolstva v Zagrebu

Zagrebški sokolski zlet se je pretvoril v ogromno manifestacijo, pri kateri je sodelovalo nad 100.000 ljudi

Nagovor sokolskega starešine Gangla

Zagreb, 6. avgusta. r. Sokolski zlet v Zagrebu je nadkrilil vsa pričakovanja, tako po udeležbi, kakor tudi po uspehu javne telovadbe in vseh ostalih pripreditev. Zagrebški zlet je dal nov dokaz, da sokolska ideja vedno globje prodira v široke ljudske sloje in združuje polagoma pod svojim praporom ves jugoslovenski narod. Posebno izjemoten je bil nastop številnih kmečkih Sokolov, ki so pokazali ne samo neprecenljivo pozrtvovalnost, temveč tudi pravilno pojmovanje sokolske ideje in ki so postali stebri sokolske organizacije Jugoslavije.

Že prvi dan, v soboto, je pokazal, da presega zagrebški zlet okvir pokrajinškega zleta, kar je bil prvotno zamislen. Udeležba iz vse Jugoslavije, pa tudi iz ostalih slovanskih držav je bila skoroda večja, kakor ob dosedanjih velikih sokolskih pripreditev. Posebno obeležje pa je dalo zagrebškemu zletu dejstvo, da so se po dolgih letih zopet znašli v bratskem objemu bolgarski »Junaki« in tako izpopolnili veliko slovansko sokolsko družino. Baš zaradi tega so zbirali bolgarski »Junaki« še prav posebno pozornost in bili deležni posebno toplih simpatij.

Manifestacijska povorka

Najizjemnejša manifestacija pa je bila včerajšnja ogromna povorka. Pričela se je zjutraj ob 8. in je trajala vse do 12. V povorki je bilo nad 23.000 Sokolov in Sokolic, 488 konjenikov, 5 zgodil in okrog 400 praporov. Poleg jugoslovenskih sokolskih društv je bilo posebno številno zastopani češki Sokoli in Sokolice, nadalje Ruski Sokol in bolgarski »Junaki«. Navzoči so bili tudi vsi vodilni predstavniki Slovanske sokolske zvezze s predsednikom mednarodne gimnastične federacije, grofom Zamojskim na čelu. Zagreb je pripredil sokolskim gostom v povorki ogromne manifestacije. Raz oken in balkonov se je sipalo na povorko cvetje in zelenje, tako da so bile vse ulice, po katerih je krenila povorka, spremenjene v pisano prepogo. Do načinovih manifestacij pa je prišlo na Trgu kralja Aleksandra I., kjer je sokolska armada defilirala mimo zastopnika Nj. Vel. kralja admirala Price in zastopnikov vlade. Narodnega predstavninstva ter slovanskega Sokolstva. Viharnih ovacijs, navdušenja in gromikega vzklikanja, ki se je kakor orkan prelivalo z ulice v ulico, s trga na trg sploh ni mogoče popisati. V Španiji je bilo nad 60.000 ljudi, tako da se lahko reče, da je sodelovalo pri tej ogromni manifestaciji, kakršne Zagreb še ni doživel, mnogo nad 100.000 ljudi.

Slavnostna akademija

Po zaključku povorki se je vrnila v Narodnem gledališču slavnostna telovadna akademija, ki je pred številnimi predstavniki in strokovnjaki nazorno pokazala popolnost sokolske telovadbe. Zlasti inozemski gostje se niso mogli dovoliti načuditi tehnični popolnosti predvedenih vaj in so se divili uspehom sokolske telovadnice.

Javni nastop

Višek na so dosegle sokolske svečanosti na veliki javni telovadbi v novozgrajenem stadionu na Maksimirski cesti. Ogorčni stadion je ena največjih zgradb na jugu Evrope in se lahko konča z najmodernejšimi stadioni v Evropi. Že od daleč nudi izjemosten pogled. Na tribunah in stojisci je prostora za 60.000 ljudi, telovadišče pa omogoča skupen nastop nad 5000 telovadcev. Toda klub tem ogromnim dimenzijam je bil včeraj stadijon vse premajhen i za občinstvo i za telovadce. Tisoči in tisoči so morali ostati zunaj, ker ni bilo več prostora v nabito polnem stadionom. Tudi telovadci niso mogli vsi nastopiti, ker je bilo premajhno telovadišče, dasiravno so ga razširili tudi na stafetno progo.

Popoldanski nastop je bil izjemoten in je stopnjeval navdušenje do vrhuncu. Prvo so nastopili člani SKJ, 5400 po številu. Izvajali so krasno izvedene proste vaje in se na koncu zlili v eno samo celoto. Po prvi točki je pozdravil sokolsko armado prvi podstarosta br. Gangl, ki je med drugim dejal:

Nagovor ministra dr. Andjelinovića

Za podstarešino Ganglom je spregovoril, ko so poleg dolgotrajne in navdušene ovacijs, enako navdušeno pozdravljen minister za telesno vzgojo dr. Grga Andjelinović. V svojem govoru je med nepreravnim odobravjanjem in ovacijs poudaril pomen sokolstva in med drugim dejal:

Sokolstvo je ustvarilo velika dela na podlagi velikega gesla: v mislih domovine, v srcu pogum, v denšni sila. Prosim vas, bratje in sestre, da po tem velikem geslu iskreno nadaljujete svoje delo. Najvam bo vedno v mislih naša lepa domovina, ki je ne smeti nikdar pozabiti in ki je ne bomo nikdar odstopiti niti pedi. Svetata so nam, s krvjo oškropljena tla, za katere so skozi stoletja dajali svoje življenje mnogi naši najboljši sinovi. Ljubite tudi v svojo domovino, ki so ji oni tako herojsko in s tolkimi žrtvami priborili svobodo.

V naši veliki Jugoslaviji vidimo oživljene svoje ideale. Ona nam je naša skupna mati, ki nas zbraja od Triglavovega Vardara. Zato bodi prva misel vsakega Sokola naša sveta majka Jugoslavija. Vedno smo nosili v srcu Jugoslavijo, že takrat, ko smo trpel pod tujim jarmom. Imeli smo jo v mislih tudi takrat, ko smo se bali, da ne bo uresničen naš sen, in imamo jo v mislih danes, ko živimo v njej svobodni. Jugoslavije ne bomo nikdar več izgubili iz naših srce. Sokolska desnica, čeprav gola, bo znala in moga obvarovati jugoslovensko domovino. Prej mora pasti zadnji Sokol, preden bi en sam maled padel na barve naše slovanske zastave.

Minister je zaključil z vzklikom Nj.

Pogreb Hindenburga

Nocoj bodo v svečanem nočnem sprevodu prepeljali krsto v Tannenberg

Neudeck, 6. avgusta. AA. Včeraj dopoldne so truplo pokojnega maršala Hindenburga položili v krsto, ki so jo v prisotnosti sorodnikov prenesli v pokojnikovo delovno sobo in jo vso pokrili s cvetjem. Tu bo ostala krsta danes do opolnoci, nakar jo bodo prepeljali v svečanem sprevodu v Tannenberg. Po sporazumu med voditeljem nemške države Hitlerjem in rodbino pokojnega Hindenburga položi posmrtna ostanke pokojnega predsednika nemške države k večnemu počitku v tannenberške bitke.

Zagonetno čiščenje v fašistični stranki

London, 6. avgusta. P. Rimski dopisnik »Daily Telegraph« poroča, da se v Italiji odigravajo v poslednjem času važni dogodki, ki se čuvajo v največji tajnosti in ki so izvzvali razne ukrepe Mussolinija. Mussolini je nameč odstranil z vodilnih mest v fašistični stranki 20 funkcionarjev, med njimi 3 tajnike, ki so jih smatrali dolje za njegove osebne prijatelje. Zdi se, da gre za nekakšno zaroto, vendar pa dolnosti za sedaj še niso znane.

ogromnega naravnega spomenika v Tannenbergu. Po pripravah sodeč bo nočni pogreb nekaj izrednega. Na vse poti bodo prebivalci Vzhodne Pruske tvorili šparil. Vsak bo imel baklo v rokah. Krsto počne na lafeto. Najprvo bodo vozili krsto s konjsko priprego, nato z motorimi traktorji, tik pred ciljem bodo vpregli zopet konjsko priprego. Povorka pa na hribu blizu vasi Fregenau postala za 2 minuti v spomin, kako je pokojni maršal odtod vodil s svojim štabom najusodenje obrate tannenberške bitke.

Valeški princ – rešitelj

Pariz, 6. avgusta. AA. Iz Biarritzja poročajo, da je včeraj okoli 6. popoldne valeški princ pomagal reševati nekega desetletnega dečka, ki se je potapljal v tamkajšnjem kopališču. Množica ljudi, ki je prisostvovala temu junashkemu in lepemu dejanju britanskoga prestolonaslednika, mu je potem hotela čestitati, toda princ se je pomešal med ljudi in izginil.

Izjava Hitlerja

Novi poglavar Nemčije zatrjuje, da nima nikakih napadnih namenov in da hoče z vsemi živeti v miru

v vprašanju kolonij.

Pariz, 6. avgusta. AA. Iz Londona poročajo, da se je znanemu angleškemu novinarju Preissu kot posebnemu poročevalcu londonskega lista »Daily Mail« v Berlinu posrečilo intervjujati voditelja rajha in državnega kancelarja Adolfa Hitlerja o več zelo važnih vprašanjih, kakor o nemškem letalstvu, o položaju v Avstriji in o raznih gospodarskih problemih. Hitler je dopisniku izjavil med drugim:

Kolikor je odvisno od Nemčije, se vojne v nobenem primeru ni treba batiti. Nemčija je hujši

nasprotnik vojne,

kakor katerakoli druga država, saj je 95% današnjih odgovornih nemških uradnikov bilo v vojni in so videli vse njene strahote. Zato vedo, da vojna ni romančna pustolovščina, temveč da vodi v strašno katastrofo. Prav tako vedo, da se sedanjih problemov Nemčije ne morejo uredit v vojno. Mi zahtevamo danes samo eno: da se ohranijo sedanje nemške meje. Verjemite mi, gospod, je poudaril Hitler, da je bila telovadba zaključena.

Tako nato se je pričel na stadionu koncert pevskih zborov, kateremu je sledila še večerna telovadba akademije v svitu reflektorjev. Opolnoči so fanfari oznanile zaključek sokolskih srečanosti.

Vzorna organizacija

Organizatorji zleta so izvršili svojo ogromno in težavno nalogo brezhibno. Preskrbeli so premočiča, uredili prehrano in prevoz tako, da je bilo vse zavodljivo. Vse priznanje in pohvalo pa zaslužijo tudi zagrebški gostilnicarji, restavtratori in hotelirji, ki prav nič niso izkoriscali na vala občinstva, marveč so celo še znižali cene, tako da si dobili v prvovrstni restavraciji najboljše kosilo že za 15 dinarjev. Zumanji gostje so bili nad tem nepreravnim pojmom veselo presenečeni in postavljajo zagrebške gostitelje za zgled vsem ostalim. Veliko delo so te dni opravili tudi železničarji. Poleg povečanih rednih vlakov je privozilo zadnjih dva dnia v Zagreb nad 50 posebnih vlakov. A klub temu je funkcijonalno vse brezhibno. Pohvalo pa zaslužijo tudi usluženci zagrebškega tramvaja. Včerajšnji dan je bil za nje težka preizkušnja, ki pa so jo izvrstno prečitali. Pri vsem ogromnem prometu se ni zgodila niti najmanjša nesreča. Uslužnost in potrebitnost je absolutna. Vsi stojimo za kancelarjem. Popolnoma krivo je, če kdo napade, pa naj bi to bilo tudi Anglija,

ne bomo nikoli stopili v oborožen spopad z nikom, ne na Remu ne nikjer drugod. V ostalem nimamo mi niteesar terjati od Anglije. Na vprašanje g. Preissa, ali ne bi Nemčija cesar zahtevala od Anglije

gospodarske razmere v Nemčiji

in dejal: Se preden bosta minili dve leti, se boste mogli prepričati, da je Nemčija v gospodarskem pogledu zelo napredovala, zlasti pri pridelku bombaža, volne in drugih sirovin temeljnega gospodarskega pomena. Ko se je postavil od angleškega časnikarja, je Hitler naslovil

apel na angleški narod,

če da so Nemci in Anglezi člani istega germanškega rodu in da bi nemški nacionali socializem videl v morebitnem napadu Nemčije na Anglijo plemenski zločin. Potrebno je, je zaključil Hitler, da obstoji med angleškim in nemškim narodom temska skupina velike simpatije.

no vlad.

O razočirjeni konvenciji je Reichenau izjavil: Po mojem mora biti enakopravnost pogoj za zbljanje med Francijo in Nemčijo. Če konvencija ne bo uvelja nove politike, bodo zmeraj ostala trenja med obema državama.

Edina država, ki lahko zagotovi varnost Francije, je poudaril Reichenau, je Nemčija. Sosedji smo, oboji imamo blestec vojaške tradicije in se zato nihogar nismo bili. Osvobodite se mire varnosti!

Vojska za Hitlerja

Izjava pomočnika nemškega vojnega ministra — varnost more datu samo sporazum Francije in Nemčije

Pariz, 6. avgusta. AA. »Petit Journal« je intervjujal Reichenaua, prvega pomočnika vojnega ministra Blomberga in šefa urada za narodno bombo.

Reichenau se je navdušeno izrekel za Hitlerja in med drugim dejal: Vojska Hitlerja obojuje zaradi njegovega osebnega poguma in popolnoma podpisuje besede, ki jih je nedavno izrekel:

Reichswehr sme računati name, kakor laz nanoj računam. Naša zvestoba rezimu je absolutna. Vsi stojimo za kancelarjem. Popolnoma krivo je, če kdo

trdi, da bi mi raje videli reakcijonar-

Razvoj v Nemčiji

Pariški listi napovedujejo nov razmah komunizma in poročajo o možnosti gospodarskega bojkota

Pariz, 6. avgusta. AA. Pariški tisk se izčrpoval s političnimi in gospodarskimi posledicami novih razmer v Nemčiji. Listi poudarjajo, da se je komunistična propaganda po vsej Nemčiji v zadnjih dneh silno povečala. K temu dodajajo, da imajo tudi politični kaznjenci v koncentracijskih taboriščih glasovano pravico, tako, da je dvomiti, ali bo Hitler pri bližnjem plebiscitu dosegel neoporečno večino. Ne glede na vse to pa rezultat plebiscita gotovo ne bo ničesar spremenil.

Kot drugo senzacijo objavljajo francoski listi vest, da so se ameriški dobavitelji bombe pridružili Angležem in ukinili vsako pošiljanje svojega blaga v Nemčijo, dokler se ne reši vprašanje plačevanja nemških dolgov. Predsednik angleške državne banke Montague Norman vztraja pri svoji zahtevi, da morajo Nemci redno amortizirati svoje kratkorodne kredite ter je v poslednjih dneh pridobil za svojo politiko še predsednika ameriške ekspornote in importne banke, ki je v Ameriki sprožil bojkotno akcijo proti Nemčiji.

Rintelen umira?

Njegovo stanje se je tako poslabšalo, da zdravniki nimajo več nobenega upanja

Dunaj, 6. avgusta. AA. V pretekli noči so zdravniki pri bivšem avstrijskem poslaniku v Rimu Rintelenu ugotovili prve znake embolije. Rintelen ima zelo visoko temperaturo. Dvomijo, da bi okrevale.

Kakor znano, sta bila v zvezi s preiskavo proti dr. Rintelenu pred dnevi aretirana tudi Pörl in Böhml. Davi sta bila znova izpuščena iz zapora. Medtem se je zaključila preiskava proti vstavšem, ki so vdrli v zvezni kancelarij. Politični krog zatrjujejo, da bo sodno postopanje do konca meseca zaključeno. Novi procesi pred prekim sodom in pred vojaškim sodom sedaj še niso določeni. Tudi procesi proti vstavšem, ki so zavzeli radijsko postajo se sedaj še ne bo vršil, ker je bilo

Vprašanje zaštite obrtnikov

Nove gospodarske uredbe bodo imale bistven vpliv na nadaljnji gospodarski položaj našega obrtništva

Ljubljana, 6. avgusta
Kakor znano, je pripravila vlada načrt uredbe o razdoblju obrobnikov in zato je aktikalno Obrotniško društvo v restavracijo »Zvezde« sestanek vsega članstva, da se pogovorje o tej važni uredbi, ker bodo imale nove gospodarske uredbe bistven vpliv na nadaljnji gospodarski položaj našega obrtništva. Za navaden sestanek je bil sicer večer dobro obiskan, vendar so se pa vsi govorniki pritoževali na premajhno udeležbo, ker bi se za tako važna vprašanja moral pač zanimati vsak obrotnik.

Predsednik Josip Rebek je podal v resnicu prav temeljito in podrobno poročilo, da so navzoči dobili popolnoma jasno sliko, kaj jih čaka.

Obrotniški stan je prišel brez svoje krvide v znaten obsegu v položaju, da navzic vsem napornom ne more zadostiti svojim obveznostim, in zato se vedno pogostejo ponavljajoča zahteva, da je treba glede na izredne prilike, kakor tudi glede tega, da je sedanje stanje posledica zaščitnih ukrepov, ki jih je izdala vlada za denarne zavode in za kmetovalce, tudi za obrtništvo izdati slične ukrepe. Ceprav je bilo obrtništvo prvotno načeloma proti izrednim meram, moramo vendarle priznati, da je v gotovih primerih potrebna dopolnitvene pravnih predpisov, ki so bili izdanli glede regulacije obvez v normalnih prilikah. Že lansko leto je vlada izdala uredbo o posredovanju, ki ni bila omejena na obrtnike in se jo je lahko poslužil vsakdo. Namen te uredbe je bil omogočiti dolžnikom pribodoči časa, da svoje obveznosti urede sporazumno s svojimi upniki. Ker pa uredba ni zadevala vsega kar potrebujejo, je bilo treba iskati nekaj novega. Posebno na zadnjih konferencah obrtniških zbornic v Skopiju so razpravljali o tem in sklenili izdelati poseben uredbe o zaščiti obrtništva, da ga predlože resornemu ministru, a med tem časom je minister sam sestavil uredbo o regulirjanju dolgov potom odlaganja plačanja in ga predložil ministrskemu svetu.

Danes ima obrtnik dve možnosti, če zaredi pritiska upnikov pride v neprilike, nemreč izvenkonkurzno poravnava ali pa konkurs, tretja možnost je pa še tih sporazum z upniki glede odplačila dolgov na izvensodni način.

Zanadti zamrznjenih vlog danes obrnik ne more priti do svojih prihrankov in zato nastajajo neprijetne komplikacije. Tudi med kmeti imajo obrtniki mnogo terjatev, ki bodo morali čakati na nje 11 let zaradi zaščite kmeta. Gotovo mora država pomagati tudi obrtniku.

Po novi uredbi je odloženo plačanje samo za dobo štirih let, ko bi moral prvi obrok dolžnik plačati v višini 20 odst. dolga ž tri mesece potem, ko je pri trgovskem sodišču zaprosil za odlog plačanja. Naslednje leto bi moral plačati 35 odst. in zadnje leto 45 odst., obenem pa izgubi ugodnost od loga, če ne bi plačal prvega obroka pravobesno. Poleg tega bi moral dolžnik obenem s prošnjo predložiti svoje točno imovinsko stanje, seznam dolžnih zneskov, ponis premoženja, načrt za odplačevanje, kakor tudi vsa jamstva, ki jih lahko da za ponudeno odplačevanje v obrokih. Pri uredbi so pa izključene vse ose, ki danes špekulirajo na poravnave in se hočejo razdeliti na skodo svojih upnikov, poleg tega bi pa po načrtu ne bile deležne ugodnosti one tvrdke, ki še niso dve leti registrirane, dalje one, ki so bile v poravnalnem ali stečajnem porstoku v teku zadnjih treh let, kakor tudi

one, ki ne vodijo predpisanih knjig, a bi jih po zakonu morale voditi.

Seveda bi se odlaganje plačevanja lahko nanašalo samo na one dolgove, ki so nastali pred 1. januarjem t. l., torej na take, ki jih dolžniki niso mogli urediti zaradi krize. Načrt v tej obdobji je zasileni ukrep, diktiran od krize obenem po nekakši sredini pot med onim, kar smo imeli že sedaj. Po novem bi upniki prišli s 100 odst. do kritja svojih terjatev pri največjih naporih dolžnikov, pred tem bi se pa dolžniki izognili konkurenčni prisilni upravi, rubežni, prodejni premoženjskih delov pod dnevno ceno, sodnih stroškov itd. Začnite se bo lahko poslužil le ozek krog obrotnikov in je prav, da bo zaščiten on, ki ima zamrznjen denar, da mu drug denarni zavod ali upnik ne uniči eksistencijo.

Governor je naveadel tudi vprav porazne številke o zadolžitvah obrotnikov. Podatke je zbrala ZTOI, ko je vprežala vseh 511 naših denarnih zavodov, odzvelo se jih je pa le 198, namreč 21 regularnih hranilnic, 4 banke in 173 kreditnih zadrug, a odzvali se niso predvsem podeželski zavodi, ki dajejo v prvi vrsti kredit kmetu. Leta 1933. je bilo pri 198 zavodih zadolženih 5251 obrotnikov in sicer za pičlih 112 milijonov Din. Pri 21 hranilnicah imajo obrotniki nad 41 milijonov dolga, pri 4 bankah skoraj 9 milijonov in pri 173 kreditnih zadrugah okrog 61,5 milijona Din. Od vseh dolgov je pa nad 82 milijonov dolgočasnih kreditov. V vsej banovini imamo 20.000 obrotnikov, od teh je pa torej pri 198 od 511 zavodov zadolženih 5251 tako, da na vsakega obrotnika pride 5500 Din dolga, na vsakega začoljenca pa celo 21.271 Din. Že pri tej ogromni številki pa moramo pomisli, če na to da v tem računu niso všetki dolgovci pri 313 dnevnih zavodih! Stanje našega obrotnika je torej do skrajnosti obupno.

Glavna načela načrta uredbe o razdobljiti v obrotnikov zahtevajo predvsem, da je prositec za odlog plačanja aktiven in da nudi 100 odst. izplačilo pri 6 odst. obrestih, obenem pa mora amortizacija svojih dolgov zaključiti v največ 4 letih.

O poročilih predsednika Josipa Rebeka se je vnele prav stvarna debata, ki so se je udeležili članji gg. Nachrigal, stavnik Briceli, podpredsednik Iglič, Milko Kapež, Kos, Sajovic, Toni in Černe, zlasti pa predsednik Rebek sam. Vsi govorniki so poudarjali skodo od zaščite kmetovalca, ki mu je vzele ves kredit obenem so pa prav vsi podujarli, da je edina rešitev obrotnika in vsega narodnega gospodarstva – delo in izvišanje kupne moči prebivalstva. Obrtništvo naj se zaposli v kreditna sposobnost, naj se zviša z raznjenjem obrestne mere. Govorili so tudi o davnih zadevah, ko so se davki zvišali za 50 odst. producentskih dodatkov na padici za 80 odst. Stavnik Briceli je opozarjal, naj bo deflacija dosledna in bi morali znižati tudi vloge in dolgove za 40 odst., ko smo znižali obtok bankovcev za toliko. Začniti kmetovalcem in denarnih zavodov naj se ukine ali naj se pa zaščiti vsi gospodarski krogi enako. Govornik Nachigal je predlagal konstituiranje ožjega odobra za ta vprašanja. Milko Kapež je pa predložil, naj velja začiniti takor za kmeta tudi za obrtnike 11 let, končno je bil pa sprejet predlog stavnika Bricelia, naj bo podaljšana začita od 4 na 11 let, znižajo na se obrestne mere na minimum, glavno pa je, da se da obrtniku delo in zviša kupna moč.

Predsednik je potem orisal delo Zveze in omenjal glavne dogodke. Organizacija je izvršila vse priprave za veličastno pravljivo 15-letnico osvobodenja Maribora, ki se je vrnila lani v novembra. Zahvalil se je odboru, ki je častno rešil svojo nalogo. Poslovno zahvalio pa je izrekil tudi mariborski mestni občini in županu g. dr. Lipoldu za izkazane usluge. Zveza je sodelovala pri vseh nacionalnih prizreditvah, kakor pri prizreditvah Jadranske strže, jugoslov. dobrovoljev, oficirjev itd. Imela pa je v mesecu februarju tudi svoj tovarški večer, ki je potekel v pravi tovarški harmoniji. Pa tudi v Ptaju je bila Zveza ob 25-letnici ptujskih dogodkov častno zastopana in je bila prvič javno nastopila. Ob zaključku svojega poročila je predsednik apeliral na člane, naj bodo disciplinirani, naj ne bi med njimi zahrtnosti, temveč pravo prijateljstvo.

Iz poročila tajnika g. Lipuša je razvidno, da steje Zveza Maistrovih borcev 590 članov, od katerih je rednih 473. Zveza je organizirala svoje postojanke tudi po drugih mestih, takoj v Ljubljani in Celju, svoje poverjenike pa ima tudi v Ljutomeru, Goraščanju in Ptaju. V doglednem času pa bodo ustanovljeni odseki še pri Sv. Jakobu. Sveti Lenart v Slov. gor. in v Gorenjem gradu. Ljubljanski odsek šteje 30, celjski pa

68 članov. Zveza je pri raznih delodajalcih posredovala, da pri nastavljivah v prvi vrsti upoštevajo Maistrove borce, in ne brez uspeha. Tudi je Zveza vložila prisojno na prometno ministrstvo za polovično vozino Maistrovih borcev po dravski banovini in trikratno brezplačno vožnjo po vsej državi, toda vloga še ni rešena. Nadalje se je zaposlilo ministristvo vojne in mornarice, da naredbenim potom dovoli aktivnim vojaškim osebam pristop k zvezi. Odgovor še ni prišel. Maistrovi borce imajo tudi svojo koračnico, ki jo je uglasbil narednik-vodnik muzike 45. pp. g. Klima in pa »Maistrovsko koračnico«, ki jo je spesnil borce Mohar, uglasbil pa tudi Klima. Tajniško poročilo je bilo z vidnim odobravanjem sprejet. Nato je podal poročilo o finančnem stanju organizacije blagajnik g. Lukner, ki je izrekel vsem odbornikom in članstvu zahtivo za pomoč in olajšanje v blagajniških poslih. Posebej pa se je zahvalil poverjeniku g. dr. Mejaku iz Konjic in Šibarju iz Celia. Predsednik nadzorstvenega odbora g. Kocut je na podlagi vzornege reda predlagal vsemu odboru razrešenico, kar so začrvalovali soglasno sprejeli.

Sledil je predlog o izprenembi pravil v nekaterih točkah, med katerimi so najvažnejše določbe glede društvenega znaka in sicer: Društveni znak naj bo stehernemu Maistrovemu borcev najvišje odlikovanje, da zamore z njim vidno pokazati, da je predpadnik onih borcev, ki so se borili za naš Maribor in našo severno mejo, ter rešili ter kraje naši ljubljenci in veliki Jugoslaviji. Zato naj znak nosi vsak član prostostoljno. Upravni odbor določi, kdaj ga mora vsak član nositi obvezno. Kdor nosi znak, mora imeti pri sebi člansko legitimacijo. Znak je zabranjeno nositi pri političnih zborovahnih in demonstracijah, pri volitvenih agitacijah za katero koli stranko, pred sodiščem, v reklamne svrhe in slednjih v vinjenem stanju. Član, ki v vinjenem stanju nosi znak ali se ne drži tega pravilnika, naj se žrtva Zveze.

Po pozdravnem govoru zastopnika celjskih Maistrovih borcev g. Iva Brinoveca so se vrstile volitve, pri katerih je bil z buričem odobravanjem izvoljen za predsednika g. prof. d. Dolar, ki je bil najintimnejši generalov prijatelj in sodelavec. V ostalem pa je bil izvoljen celotni starci odbor. Po služljnostih je novi predsednik zaključil občinski zbor z besedami: »Našemu generalu Maistrovi večna slava!«

doma umrl Ivan Mrhar, star 27 let. Mati ga je našla v garaži mrtvega. V Salidi je umrl v bolnici Ciril Sikoš, star 42 let. V Crestenu Butte je umrl Gregor Jaklevič. V Clevelandu je umrl Anton Nose, star 48 let, doma iz Kolenčeve vasi, fara Struga. Med ribolovom na jezeru Medori pri Calometu je utonil Nikolaj Grčnik, star 42 let, rojen v Ameriki. V Detroitu je nenadoma umrl Anton Knez, star 49 let, doma iz Šrpence na Primorskem. Po poklicu je bil pek in zato je bil delj časa na prekooceanskih parnikih.

V Finidelu se je vrila nedavno poročna obraznava proti Janezu Parklju, ki je lani 3. oktobra na lov ustrežil Matijo Oblaka. Vzrok je bilo staro sovraštvo. Parkelj, ki je doma iz Mirne peči na Dolinskem, je bil obsojen na dosmrtno ječo. Po koncu Matija Oblak je bil doma iz Hotavelj v Poljanski dolini.

JUTRI! Monumentalni vefilm po romanu ki je izhajal v »Slovenskem Narodu«

DVE SIROTI“

JUTRI ELITNI KINO MATICA

Maistrovi borci so zborovali

Počastitev spomina generala Maistra – Zveza šteje 590 članov

Maribor, 5. avgusta,

V veliki dvorani Narodnega doma se je vrilj v nedeljo dopoldne 2. občini zbor Zveze Maistrovih borcev. V ospredju je bila slaska pokojnega generala Maistra ovita s črno tančico. Stoje so se jih zborovalci poklonili in zaklicali njegovemu spominu trikratni: Slava! Nato je predčasni predsednik g. Malenšek udanostno brzjavko Nj. Velikemu, ki je bila med vzklikanjem soglastno sprejet. Sledilo je poročilo predsednika g. Malenška, ki je v zveznih besedah oreljal pokojnega vojvodnega borcev in njegovo delo. Neizbrisni spomin ostancjo za njim. Imel je vedno odprt sreč za vse, posebno pa se za svoje borce. Zapusnil nam je veliko dediščino ne le kot vojak, temveč tudi kot pesnik. Bil je izreden mož, kakršen se rodil vsakemu narodu v stoletju le eden in ta je bil pa naš narod general Maister. Nato je predsednik precital pismo vdove pokojnega generala, v katerem se zahvaljuje načrtnemu obrotniku za izkazano pomoč in olajšanje v blagajniških poslih. Posebej pa se je zahvalil poverjeniku g. dr. Mejaku iz Konjic in Šibarju iz Celia. Predsednik nadzorstvenega odbora g. Kocut je na podlagi vzornege reda predlagal vsemu odboru razrešenico, kar so začrvalovali soglasno sprejeli.

Sledil je predlog o izprenembi pravil v nekaterih točkah, med katerimi so najvažnejše določbe glede društvenega znaka in sicer: Društveni znak naj bo stehernemu Maistrovemu borcev najvišje odlikovanje, da zamore z njim vidno pokazati, da je predpadnik onih borcev, ki so se borili za naš Maribor in našo severno mejo, ter rešili ter kraje naši ljubljenci in veliki Jugoslaviji. Zato naj znak nosi vsak član prostostoljno. Upravni odbor določi, kdaj ga mora vsak član nositi obvezno. Kdor nosi znak, mora imeti pri sebi člansko legitimacijo. Znak je zabranjeno nositi pri političnih zborovahnih in demonstracijah, pri volitvenih agitacijah za katero koli stranko, pred sodiščem, v reklamne svrhe in slednjih v vinjenem stanju. Član, ki v vinjenem stanju nosi znak ali se ne drži tega pravilnika, naj se žrtva Zveze.

Po pozdravnem govoru zastopnika celjskih Maistrovih borcev g. Iva Brinoveca so se vrstile volitve, pri katerih je bil z buričem odobravanjem izvoljen za predsednika g. prof. d. Dolar, ki je bil najintimnejši generalov prijatelj in sodelavec. V ostalem pa je bil izvoljen celotni starci odbor. Po služljostih je novi predsednik zaključil občinski zbor z besedami: »Našemu generalu Maistrovi večna slava!«

rodajni činitelji in vsa javnost to človekobjubno ustanovano moralno in gmočno podpro, ker je to v interesu zdravja našega naroda.

Zatiranje tuberkuloze med rudarji

Trovobje, 5. avgusta.

Tiho in skoraj neopazeno izpoljuje tuberkulozni protituberkulozni dispanzer svojo človekoljubno misijo. Ko je bil pred dveleta letoma ustanovljen, gotovo ni nikče pribakoval, da bo dispanzer v takem kratkem času razkril toliko primerov tuberkulozne obolenosti med prebivalstvom v rudarskih revirjih. Toda ustanova kot tako bi bila le mrtnva tvorba, če bi se v njej ne udejstvovali v ljubljenski do trpečega bližnjega z vso požrtvovljenoščjo naši zdravnik, zlasti pa sef-zdravnik dispanzerja g. dr. Prodana, ki nemurorno in nesobično deluje z vso vztrostjo in požrtvovljenoščjo pri zatiranju težke ljudske bolezni.

Koliko težkega in nevarnega dela je bilo v enem letu in dispanzerju izvrsenega v krajnji celjski zdravnik, nam najbolj priča letna statistika o delovanju dispanzerja za čas od avgusta 1933 do konca julija 1934. Iz statistike posenemamo, da je bilo skupaj doseglo pregleđanih 2167 oseb. Več dobi pa je bilo pregleđanih 528 moških in 412 žensk; pri teh je bila ugotovljena tuberkuloza pri 437 moških in 360 ženskah, od teh je imelo odprt tuberkulozo 192 moških in 78 žensk, z diagozno drugih bolezni pa je bilo preiskanih 76 moških in 34 žensk. Radi posvetne je obiskalo dispanzer 488 oseb, docim je začetna sestra posvetila bolnike na domu v Trobriju v 273 slučajih in izven Trobrije v 81 slučaju. V tem času je bilo poslanlo v bolničko 61 bolnikov, v okrevališče 1 in v zdravilišče 6. Z rentgen-aparatom je bilo pregleđanih 1160 oseb, pregleđi sputuma je bil izvršen v 102 primerih, tuberk. reakcij je bilo izvršenih 476, sedimentacij krv 333 in pneumotoraxov je bilo izvršenih 595. Zdravil je izdal vodstvo dispanzerja za čas 7200.—. Plijunalnik je bilo nabavljene 12, termometrov pa 19. Mleka je bilo izdanega 142 bolnikom 4094 litrov, t. j. za čas 8197,50. Šefzdravnik je dispanzerja g. dr. Prodana iz Ljubljane ordinira vsako soboto ves dan in izvršuje vse potrebne mere za zajezitev te stranske ljudske kuge. Neprecenljivega pomena za bolnike in njih okolico pa so nasveti, ki jih daje ta specijalist prizadetim, ki naj njevna navodila točno izvršujejo, ker so le v korist bolnikom samim in ogroženemu bližnjemu. Vsekakor je največja zasluga Protituberkulozne dispanzerja odnosno šefzdravnika g. dr. Prodana, da se je ta težka bolezen v rudarskih revirjih v tolki meri zazivila.

Akcijski odbor se obrača na slovensko in jugoslovensko javnost, naj ga podpre v težnji, da bo proslava, ki se bo vrnila 8. septembra v Soštanju, sicer skromna, ali vendar po svoji dobitnosti odgovarjala večkratnemu zgodovinskemu delu obeh bratov. Soštanj. v avgustu 1934.

AKCIJSKI ODBOR
za proslavo stoletnice rojstva dr. Jožeta in Mihaela Vošnjaka.

SAMO SE DANES
ob 4., 7.15 in 9.15 uri zvečer
Jenny Jugo, Paul Kemp, Ida
Wüst, Paul Hörbiger, Roberts,
Falkenstein, itd.

ELITNI KINO MATICA
Telefon 2124

Najboljši tenor sveta:

JAN KIEPURA

v svojem najboljšem filmu

Pesem zate

DNEVNE VESTI

Izprememba zakona o volilnih imenih. V »Službenem listu« banske uprave dravsko banovine z dne 28. julija je objavljen zakon o izpremembi zakona o volilnih imenih. »Zakon o volilnih imenih« glej »Sl. liste« st. 347/54 iz leta 1931. Po § 1. novega zakona se vpišejo v stalne volilne imenike uradoma vsi, ki imajo volilno pravico, če so najmanj št. 60 (doslej šest mesecev) nastanjeni v občini. Po § 2. novega zakona pa morajo občine prilagoditi volilne imenike po svoji uradni dolžnosti v treh mesecih v smislu novih predpisov ter jih v roku nadaljnih 15 dni odpeljati proti potrdili sodišču skupno s prepisom vseh izprememb volilnega imenika, izvršene v omenjenem roku treh mesecev. Sodišča postopajo skladno po §§ 6. in 7. starega zakona.

Bolgarski simfonični orkester na turneji po Jugoslaviji. V Sarajevu se je mudil že dan bolgarski novinar Srbakov, ki potrebuje po večjih naših mestih, da pravi vse potrebno za turnejo velikega sofijškega simfoničnega orkestra in opera. Bolgarski simfonični orkester in opera bi gostovala v jeseni v Zagrebu, Beogradu, Splitu, Sarajevu, Ljubljani in Nišu.

Francozi in Švicari na Jadranu. V soboto zjutraj je prispelo v Split 26 Švicarskih izletnikov, ki so si ogledali mesto in okolico. Prideljno nedeljo se pripeljejo s posebnim vlakom v Split izletniki iz Beograda, ki napravijo s parnikom »Bled« izlet po srednji Dalmaciji.

500 Avstrijev priske na naše mrtje. Nas tujiskoprometni urad na Dunaju je obvestil kopalisko poveljništvo v Baški, da prispe sredi avgusta na naše mrtve 500 Avstrijev, ki ostanejo pri nas od 19. avgusta do 19. septembra.

Delo dobre. Borza dela v Ljubljani sprejme za takoj hlapca, soboslikarja, žarganja za samico in raznačala kruha.

Prepovedan list. Notranje ministrujev prepovedoval uvažati in širiti v naši državi v Clevelandu izhajajoči list »Enakopravnost«.

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo lepo, toplo vreme. Včeraj je deževalo nekoliko v Zagrebu. Najvišja temperatura je znašala v Skopiju 35, v Splitu 29, v Ljubljani 26.1, v Beogradu in Sarajevu 25, v Mariboru 22.2. Davi je kazal barometer v Ljubljani 762.1, temperatura je znašala 15.2.

Skupno sta šla v Smrt. Včeraj dopoldne so našli fantje iz Podutika v takozvanem Brezarjevem breznu truplji 19-letnega zobotehničkega praktikanta Dušana Jelčiča in 18-letne učencev obretne šole Danice Faganelove, ki sta šla pred letom dan skupno v smrt. Vests' o najdbi truplji mladih zajubljenincev se je hitro razneslo po okolici in tudi po Ljubljani. Od Danice in Dušana sta ostala samo še okostnjaka, ki so ju pustili orožniki v breznu, da ju je danes pregledala sodna komisija, na kar bosta izročena materi zemlji. Zankaj sta šla mlada zajubljenica v smrt, ni točno znano. Dekle je bilo baje potroži zaradi materine smrti, fant je bil pa hudo nervozan. Morda ju je strila skrb, kateri bi se skupno prebijala skozi težko življenje.

Nova grobova. Davi je ugrabil neizpolneno smrt v Ljubljani učiteljico v Girkovcih pri Pragerskem gd. Mici Šircelj. Pokojna je bila znana in priljubljena kot dobra vzgojiteljica, ki je posvečala vse sile svojemu poklicu. Pogreb bo v sredo ob 16.30 iz Jenkove ulice 15. — Včeraj je umrl v Ljubljani soprona pekovskega mojstra Marija Zorko. Pogreb blage pokojnice bo jutri ob 14. s Celovške ceste 68. Boditi pokojnicama lahka zemlja, težko prizadeti svojcem naše iskreno sožal!

Bole žene dosežejo z uporabo naravnega Franz Josefova gradiča neovirano lahko iztrebljenje črevesa, kar često učinkuje izredno dobrodejno na obolele organe. Ustvaritelji klasičnih učnih knjig za ženske bolezni pišejo, da so ugodno učinkovanje Franz Josefova vode ugotovili z lastnimi preiskavanji. Franz Josefova voda se dobri v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah,

Nož je govoril. Včeraj so imeli v Stanežicah pri St. Vidu nad Ljubljano veselico. Vladoval je prečerno razpoloženje, ki ga je pa še prav posebno pozivel obilino zavzeta vinska kapljica. Med fanti, ki so prišli ob bližu in daleč, se je nenaščoma vnel prepir. Prav nič po gorenjsko so si segli v lase. Namestu običajnih kolcev so zavzeti nože in prav kmalu so bili trije oklanji Mizarškega pomočnika Franca Vagaja iz Guncelj je nekdo sunil z nožem v desno stegno, ta pa menda ni vedel, kdo ga je napadel in je navali na najbližje. Najprej je zabodel v vrat Franca Hartmana, 26-letnega hlapca v Dvoru nad St. Vidom, nato pa je sunil v hrbot še 22-letnega kroščakega pomočnika Jakoba Švajgarja iz Stanežic. Red so naščeli šele orožniki. Ranjence so odpeljali v ljubljansko bolnico, zadnjo besedo pa bo izpregorilko sudišče.

Nesreča. Andrej Marinčič, svečar z Dragomera je na cesti v Brezovico padel s kolesa in se pri tem močno pobil po glavi. Ciril Krašna, 23-letni delavec v tovarni Hrovat, stanjuje v Mostah, Detetoval ul. 24, je v tovarni padel z višine 8 m in dobil notranje poškodbe. Mali 3-letni Jožek Moškrat, sinček delavca v Zadovoru je že pred dobrim tednom doma padel v škat vrele vode, pa so ga šele zdaj pripeljali v bolnico. Ima precej hude opinke po vsem življenju.

Samorom strojevodje. V soboto zjutraj se je obesil v Viroticah 43-letni strojevodja Franjo Pešlsek. Mož ni mogel preboleti prerane smrti svoje žene. Nekaj časa je iskal uteho v pijaci, potem je pa obupal in si končal življenje.

Moža je ustrelil. V petek zvečer je ustrelil 37-letna Julka Tumpič v Brodu svojega moža gostilnicarja Stevana Tum-

pića. Pred 25 leti se je bil izselil Tumpič v Ameriko, kjer se je oženil in z ženo sta imela dva otroka. Iz Amerike je prinesel precej denarja in ga na ženino prigovaranje naložil v neki zagrebški banki. Ker je Šta gostilna zadnje čas slabo, denarja pa ni mogel dobiti iz banke, so se začeli domači prepiri in mož je ženi odital, da po njeni krividni ne more do svojega denarja. Končno se je žena naveličala večnih očitkov, v petek zvečer je počakala moža z revolverjem v roki na stopnicah in ga ustrelila.

DOBRNA PRI CELJU je splošno znano zdravilišče za bolezni živečev, srca in ženskih bolezni. Od 1. septembra dalje stane celokupno 20 Din dnevno zdravljene z avtobusom vožnjo vred od postaje Celje do zdravilišča in obratno 1200 Din odnosno 1380 Din.

Iz Ljubljane

Ij Nezaposleni se zbirajo ob Ljubljani ter poizvedujejo, kdaj se bo zoper začelo regulacijsko delo. Ko je bilo delo prvič razpisano, so pričakovali, da se bo do regulacijske dela nadaljevala že avgusta. Kaže, da bo ta meseč delo še potrivalo, septembra pa je v Ljubljani že jesen z neprestanim dežjem, ko vode v Ljubljani ne morejo več zaprati. Letos je bilo opravljenega najmanj dela, čeprav bi moralno lanske poplavne prepricati vsakogar, da bi regulacije ne smeji vedr odlagati. Zdi se, da je tudi brez pomena kredit, ki je odobren za regulacijo, ker ne začno delati, dokler je še čas. Človek bi misil, da bi razne formalnosti ne smeje zavleči tako nujnega dela in da bi bile lahko opravljene že, ko se ni končana prejšnja etapa dela, da bi delali nepretrgano.

Ij Kot v italijanskih mestih, kjer imajo smetišča in strnišča na ulicah... V Ljubljani ne moremo odpraviti »meskinske« navade, da bi »prijetljive snage ne iztepare prahu na ulico. Nekaj časa so jim nekoliko stopali na prste, toda uspeha ni bilo posebnega. Ženske se vedno iztepajo prah celo iz preprog na ulico, zlasti na Ljubljaničnih nabrežjih in laste poseben privilegij za to. Posebno so pogumno v neki hiši na Sv. Petra cesti, kjer od časa do časa vprav dežuje raz oken najrazličnejši nesnaga. Toda motiti bi se, kdo bi misil, da stresa nesnaga na ljudi sobira. Nekomu se zdi posebno duhovito, da lahko meče na pesce nesnaga iz svoje botte zaloge. Včasih se tudi zgodi, da zlje temu ali onemu vodo za vrat. Nekateri ljudje se pa neznanško dolgočasijo v lokalih in ne glede na svojo starost se igrajo kot otroci. Te vrste zabava doslej se nista v navadi in kazalo bi, da bi se za ljudi, ki se tako strašansko dolgočasijo, nekoliko pozanimali oni, ki so dolžni skrbeti za red in snago na ulicah in naibolj bi jih malo pozabavali.

Ij Drevored ob tivoljskem ribniku, podaljšek Nunske ulice, ki je določen tudi za vozni promet, so primočrtni ter zravnali. Drevoredi so nasuti z mehkim materijalom, ki ga voda kmalu odplaviti, posebno pa tripi cestišče ob vozov. Tudi tu je bilo cestišče že precej vegasto in niziko. Škoda le, da niso imeli za nasploh niti utrdni parček valjar.

Ij Valvasor zdaj kaže na urejeni park. Po ljubljanski pristovici je Valvasor z elegantno kretajo kazal na kolibe, ki so stale pred spomenikom, kot da bi hotel reči, poglej, kako lepo! No, zdaj pa kolib je vse v tudi ob spomeniku ravnoj teren ter bo delno kmalu končano. Tudi poslej bo Valvasorjeva kretanja upravičena, saj bo kazal na urejeni park, češ, poglej, kaj se lahko naredi iz gmajne!

Morda se bo kdaj »vremena zjasnila« še Prešernu, da mu muža ne bo ved pahljal pred nosom kot doslej, ko se ga neprestano polažejo slabosti ob pogledu na nezsljani napredok.

Ij Lastniki obvezni 2½% loferjske državne rente za vojno škodo, ki so predložili stare obveznice davčni upravi Ljubljani mesto v zamenjavo, od 9. do 14. julija, se pozivajo, da dvignejo nove obveznice v dopoldanskih uradnih urah pri blagajni davčne uprave. Vodnikov trg št. 5/L. nadstr. Reverje, ki so jih prejeli ob izročitvi obveznic, je prinesi s seboj, ker se bodo nove obveznice izročale le proti reverzu in potrdili. Za obveznice, vložene po 14. juliju, še niso prispele nove obveznice.

Ij Vpisovanje v enotno šolo za otroške negovalke in vzgojiteljice se vrši do 20. t. m. pri Zavodu za zdravstveno zavzetje in ceste v Ljubljani, Lipičeva ulica.

Pouk se prične 3. septembra 1934. Absolventke dobre strokovno kvalifikacijo je na ta način oškodoval mestno občino za 600 Din.

busom, ki je vozil proti Ljubljani, se je med drugimi potniki vozila tudi Pavla Pavčić, posestnikova hči iz Bizovika št. 3. Pavčićevi se je najbrž zelo mudilo, ker je skočila z avtobusa, še predno je ta ustavljen. Pri tem je s tako silo pritegnila na tla, da je obležala nezavestna. Takoj so iz topničarske vojažnice telefonirali po reševalni avto, ki je Pavčićevu odpeljal v bolnico. Njene poškodbe so zelo težke in je malo upanja, da bi okrevala.

Iz Celja

Ij Nabor v Celju. V torek 14. t. m. bo v Celju nabor mladeničev, pristojnih v Celje in onih, ki imajo dovoljenje, da se udeležijo nabora v Celju. Mladeniči za nabor naj pazljivo preberjo opozorilo na zadnji strani poziva. Dijaki naj prinesejo s seboj maturitetski spricava ali indeks, če teh nimajo, pa zadnje spricavalo, profesionalisti pa dokazila o svoji stroki (učna pisma, Šoferske legitimacije). Oni, ki želijo dosegci hranilniški in skrajšani rok, naj tudi prinesejo zadnja nakazila. Če bodo mladeniči že prinesli v naboru potrebljena dokazila, jim bo takoj določen pravilen rok in rod službe in si bodo prihranili pozneje nepotrebne stroške in neugodnosti.

Ij Umrla je v petek v celjski bolnici 47-letna delavčica žena Antonija Brglezova s Tolsteja vrha pri Konjicah.

Ij Nedelja brez nogometu. V nedeljo 5. t. m. ni bilo v Celju nobene nogometne tekme. Nedelja brez nogometu so v Celju zelo redke. Streljiv prijetljivi nogometni izravnili prosti čas za izlete ali pa kopanje v Savinji.

Iz Marihorja

Ij Mednarodni šahovski turnir v Marihorju. V soboto popoldne so se pripeljali v Marihorj udeleženci mednarodnega šahovskega turnirja, zvečer pa je bil v veliki kavarni njim na čast prirejen pozdravni večer. V imenu marihorškega šahovskega kluba je drage goste pozdravil predsednik kluba podžupan g. Golob Govorila sta Še Vesna, Pirč in prof. Sila, nakar se je izvršilo žrebanje. V nedeljo dopoldne pa se je otvoril mednarodni šahovski turnir v spodnji kazinski dvorani. Rezultati prvega kola so povsem zadovoljni. Pirc je premagal dr. Astaloša, Reifir je dobil igro proti dr. Kramarju. Partija Spillman : Steinert je končal remis. Partiji Menčikova : Vidmar mlajši in prof. Stupan : dr. Dresga sta bili prekinjeni in se bosta nadaljevali v petek dopoldne. V pondeljek se bo popoldne ob 15. uri pričelo drugo kolo, ki bo prineslo prav gotovo zanimive rezultate. Stanje po prvem kolu je: Pirc, Reifir 1, Spillman, Steinert ½, Menčikova, Vidmar mlajši, prof. Stupan, dr. Dresga (1) in dr. Kramar 0.

Ij Kolesarji pridno na delu. V soboto je bilo dijaku Ljublju ukrazeno na Kraljev Petru izredno nekaj vrednega. Potreboval je priznanje in posredovanje. V nedeljo pa je bil predstavljen predsednik župnega skupščina Šentjančica, ki je priznal, da je kolesarji pridno na delu.

Ij Trinajstletna deklica ukradla 1200 dinarjev. K hišnici Mariji Murkovi v Vrtni ulici je prišla v soboto popoldne nekaj 13-letna slab oblecena v bosonoga deklica ter je priznala, da je vredno 900 Din. Ukradeno vozilo je bilo črno pleskanje in je imelo evid. številko 9339 ter tv. št. 267.645. — Iste dan je kolesarski tat odpeljal kolo tudi delavcu Rudolfu Kramerju. Tudi to kolo, ki je bilo znakno, je zadevajočo. Število 1200 Din. je bilo črno pleskanje in evid. štev. 78.301 in tv. št. 3614. Svarimo pred nakupom!

Ij Trinajstletna deklica ukradla 1200 dinarjev. K hišnici Mariji Murkovi v Vrtni ulici je prišla v soboto popoldne nekaj 13-letna slab oblecena v bosonoga deklica ter je priznala, da je vredno 900 Din. Ukradeno vozilo je bilo črno pleskanje in je imelo evid. število 9339 ter tv. št. 267.645. — Iste dan je kolesarski tat odpeljal kolo tudi delavcu Rudolfu Kramerju. Tudi to kolo, ki je bilo znakno, je zadevajočo. Število 1200 Din. je bilo črno pleskanje in evid. štev. 78.301 in tv. št. 3614. Svarimo pred nakupom!

Ij Otrok metal kamenje v izložbo. V soboto je izročila Olga Fuksova, žena poslovodje pri »Baťa« 6 letno deklico stražniku. Ker je metalna kamenje v izložbeno okno trgovine »Baťa«. Šipa se k sreči ni razbila, ker so jo nedavno šele vstavili in je bila mnogo debelejša od običajne. Stražnik je zadevajočo naznalen policiji, ki je starše omenjene deklice opozorila na strožje nadzorstvo.

Ij Podjetje elektrontter. K Mariji Leskovarjevi, oskrbnici javnega stranišča na Aleksandrovem cesti, je prišel okrog 45 let star moški in dejal, da mora po nalogu mestnega električnega podjetja demontirati ventilator, katerega bo pozneje nadomestil z novim. Ker pa možakarja z novim ventilatorjem le ni bilo od nikoder, je sumljivo zadevajoča prijavila oskrbnico mestnemu električnemu podjetju, ki pa ni izdal nikakogar naloge glede odstranitve ventilatorja v javnem stranišču. Podjetni elektrontter je na ta način oškodoval mestno občino.

Ij Poroka. Včeraj popoldne sta se poročila v farmi cerkvi v Trebnjem prometni uradnik g. Windisch Bruno in poštna upraviteljica gd. Pavla Anžič. Bilo srečno.

Ij Kontrola meril. Na podlagi odobren

Ponson du Terrail: Lepa židovka

Roman

— Prijatelji, poslušajte me! — je zaklical.

— Govorite, gospod Gaudet!

— Saj me poznate, kaj ne? Dobro veste, da vam želim samo dobro in da verujem v vas razsodnost.

Množica je sprejela njegove besede z navdušenjem.

— No torej, — je nadaljeval Gaudet, — prepričan sem, da nihče izmed vas ne hrepeni po krvi. Osvoboditi hočete jetnike, ne zahtevajte pa krvi nobenega vojaka, nobenega ječanja. To bi bilo nedostojno vas.

— Prav pravi, mi hočemo imeti samo jetnike.

— Vprašam vas torej, čemu napadati ljudi, ki jim niste niti povedali, kaj hočete od njih?

— Ta človek nori, — je zaklical v bližini stojeca Sara.

— Vi tu, gospa? — je vzklikanil Vergniaud.

— Da, jaz, in vso svojo nado statim na gnev ljudstva, da mi vrnejo strica, ki ga ljubim, da mi vrnejo prijatelje, ki niso zagrešili nič drugega, nego da so se žrtvovani zame.

— Vsi ti so v trdnjavi Ha, ne pa v Chateau-Trompette.

— Saj baš zato sem hotela napotiti množico proti trdnjavi Ha, — je odgovorila Sara. — Potem sem si pa premislila, kajti istočasno s Chateau-Trompette bi se gotovo udalila tudi trdnjava Ha.

Te besede je izgovorila s tihim glasom. Presenečeni Gaudet je zamršal:

— Gospa grofica de Blossac.

Nadaljnje, Gaudet, — je zaklical več glasov.

Gaudet je se že zdrznil in bilo je, kakor da se je baš prebudil.

— No, prijatelji, — je znova povzel besedo, — naj odide kdo naprej hujverju in ga v imenu ljudstva prosi, naj izpusti vse politične jetnike. Če ugodi vaši prošnji, ste dosegli tem si-jajnejo zmago, ker ni bilo treba prevlativi krvi.

— Kaj pa če našo prošnjo odkloni?

— Če ne boste uslušani, boste imeli še vedno dovolj časa preplezati graski zid in osvoboditi jetnike.

— Prav pravi!

— Da, da, pošljimo nekoga h guvernerju. Živel Gaudet! Pojdite sami h guvernerju, Gaudet! Vi ste naš zastopnik!

In iz tisočnih gril se je začulo Gaudetovo ime.

Tako je bil prisilen oditi v Chateau-Trompette. Toda v hipu, ko so se odprla vrata pred njim, je zadonel topovski streli.

— Izdani smo! — je zaklical nekdo. — Poglejte na breg reke. Vse beži in skaka v čolne.

— Drugi topovski streli! Kaj pomeni to?

— Ze vsem! Na chartrouiske strehajo.

In res so krogle iz Chateau-Trompette potopile dve ladici.

— Na pomoč chartrouiskim! — so se začuli glasovi iz množice.

— Naprej! — je zaklical mogočen glas. — Če bi se ne bili zadrževali, bi bili zdaj že v Chateau-Trompette in posadka bi ne mogla streljati po chartrouiskih.

— Tako je! Toda kaj storiti? — je vprašal nekdo.

— Kai še vprašujete? Navaliti na grad in porušiti ga do tal.

— Na grad, na grad! — so kričali ljudje od vseh strani.

Zaman je napravil Vergniand zadnji poskus, da bi pregorvoril in pomiril razjarjeno ljudstvo, da bi ne navalito na grad, kjer bi se lahko odigrali tragični prizori.

Gaudet, ki je bil tisti hip med gradom in razjarjeno množico, je skočil nazaj k Saru, da bi se ji kaj ne zgodilo.

— Gospa, pojrite z menoj! Tu se pripravijo nekaj strašnega.

— Gospod, — mu je odgovorila Sara, — kaj se bojite sulice ali kroglo?

— Gospa, lepo vas prosim, poslušajte moj nasvet, — je nadaljeval mladi mož tako prošeče, da Sara ni mogla ostati neizprosma.

— Saj vendar hočem rešiti svoje strica, — je ugovarjal.

— Ah, kaj bi mogla vaša roka v tej borbi? Sicer pa, ali ne bo vaš stric rešen tudi, če vas ne bo v tej bitki?

Sara je oklevala.

— Pri spominu na vašega moža, v imenu vaše hčerkice, ki razen vas nima nikogar na svetu, vas rotim ...

Tedaj je Sara zaklicala:

— Moje dete, moje dete! Prav pravite, Gaudet, zmešalo se mi je. Odvedite me! Odvedite me!

Gaudet in Vergniaud sta prijela mlado ženo za roko, da bi jo odvedla iz množice, toda bilo je že prepozno. Val upornikov je pljusknil proti Chateau-Trompette, zgrabil grofico de Blossac in njenega spremiščevalca ter jih potisnil proti grajskemu zidovju.

Uboga žena, — je zamrmljal Gaudet prizadevajoč si odvrniti od nje vsakou nevarnost.

— Bratje, — se je začul gromovit glas, — ko boste dvajset korakov od Chateau-Trompette, vas pozdravijo iz mušket.

— In potem?

— Potem plane te naprej in prepeljate zid, še predno bodo mogli vojaki znova nabasati muškete.

— Ham, — je pomislil Vergniaud, — kaj vse bi se dalo ta hip storiti s takimi ljudmi pod dobrim vodstvom?

Mnogi uporniki so nosili s seboj otepe slame in vreče prsti. Poiskali so kraj, kjer jarek ni bil poseben globok. namestili so vanj slame in prsti, potem je pa začela množica, napadati grad. Prvi so nehote služili bežečim za stopnice in tako so navalili razjarjeni uporniki na grajsko zidovje. Napad je bil takoj smel in nagel, da se je posrečil. Bil je kakor toča in v hipu so stale prednje vrste upornikov na grajskih zidovih, odkoder so pometali topove v jarek.

Saro je zanesel vrtinec upornikov do zidu, odkoder se ni mogla iztrgati.

Meilleray in njegovi vojaki so mirno čakali na utrdbah napada razjarjene množice. Mladi častnik je zagledal v gruči ljudi grofico Saro de Blossac in zadrlitel je. Gaudet je to opazil in takoj je zaklical:

— Kapitan, rešite ženo, ki jo je zanesel nevrečno naključje med upornike:

— Rešim naj jo? Kako? — je vprašal mladi baron.

— Gospod kapitan, ujemite to ženo, — mu je dejal mlad seržant.

— Imenita misel! — je vzklikanil Hektor. In takoj je zapovedal:

— Nataknite bajonet!

Stotinja je izpolnila povelje in vnešla se je srdita bitka. Ta čas je pa seržant z vojaki obkolil Saro in jo odvedel na varen kraj.

Takoj je prišel za njimi tudi Hektor de Meilleray.

— Gospa, — je dejal, — sam bog vas pošilja sem.

— Kako to?

— Ker sem davi sklenil storiti dobro delo in ker sem rabil pomočnika ali vsaj pomočnico ...

— Ne razumem vas, — je odgovorila Sara.

Junaki, ki tvegajo življenje za druge

Mnogi zdravniki so delali in še delajo na sebi poskuse z nevarnimi boleznimi

Za proučevanje mnogih bolezni in učinkov zdravil so večkrat potrebljni poskusi na človeškem telesu. Zdravniki so jih napravili v zadnjem stoletju na sebi mnogo. S tuberkulozo je delal na sebi poskuse že Robert Koch, ki si je vbrizgal nerazacreden tuberkulin, hoteč dognati, kako velike doze bo smel dajati bolnikom. Dobil je vročino do 39° C. Drugi raziskovalec Moeller si je vbrizgal v žile najprej bacile kurje tuberkuloze, pozneje pa še človeške. Zbolel je, toda po štirih mesecih je okrevljal. Tudi češki zdravnik Otakar Horák si je vbrizgal pod kožo preparam iz tuberkolozi bacilov, potem si je pa dal del kože izrezati, da jo je preiskal. Žal se je pa pri tem po nesrečnem naključju okužil in umrl. Taki poskusi so večinoma smrtno nevarni.

Mnogo poskusov na človeškem telesu je bilo treba tudi, da se pojasnijo razne gnojne bolezni. Švicarski kirurg Garre si je spravil pod kožo gnojne bakterije, dobil je gnojne rane, ki so se čez tri tedne zacile, toda ostalo mu je 17 brazgotin. 74-letni Petterkofer je leta 1892 zavil bakterije kolere, pa se mu ni zgodilo, dočim je učenec slavnega Mečnikova Jupille težko zbolel. Mečnikov je odkril, da bela krvna telese požarja bakterije, in ko je njegov učenec težko zbolel, si je hotel končati življenje, tako se je prestrašil. K sreči je boličnik kmalu okrevljal.

S kolero so napravili zdravniki na sebi že nad 40 poskusov. Izmed mnogih poskusov z malarijo naj omenimo samo angleškega zdravnika Patrika Mansona, sina znanega raziskovalca malarije, ki je težko zbolel. Za poskus z malarijo se je odločila tudi tehnična asistenza v raziskovalnem zavodu Ortruda Vollmer, ki je zbolela in omogočila tako odgovor na važno znanstveno vprašanje. O poskusu z japonskega zdravnika Ohara l. 1925, ki je vbrizgal svoji ženi v roko kri mrtevga domačega zajca, da bi ugotovil, ali razširja na Japonskem mrtevno domača zajci. Dokazal je to, kajti njegova žena je dobila vročino do 29.8 stopinj in operativnim potom so ji morali odstraniti dve zlezni pod pazuškom.

Poskusi s kugo so delali zdravniki na sebi že pred dobrimi sto leti. Angleški zdravnik Withe si je cepil kužne bacle in infekcijski bolnici v Egiptu in je umrl. Šef-zdravnik vzhodne Napoleonove armade Desgenettes si je cepil kugo, pa je izmil ranico z vodo in milom in ni zbolel. Drugi francoski zdravnik Clot si je cepil kri za kugo obolelega. Obvezal si je ranice s krcicami, namočenimi v kužni krvi, spal je v postelji bolnika, ki ga je pobrala kuga, oblek je celo njegovo obleko, pa je vendar ostal zdrav. Drugi raziskovalec Rosenfeld se je zaprl v infekcijsko bolnico, preizkusil je na sebi novo zdravilo in umrl.

Mnogo zdravnikov je našlo smrt pri proučevanju pegastega legarja. Prvi poskus je napravil na sebi l. 1876 ruski Močutkovski, ki je težko zbolel, vendar pa ni umrl, pač mu je pa ostala težka srčna bolezen za vse življenje. Razne poskuse s to nevarno bolezničijo delajo zdravniki še zdaj. Eni ozdravijo, drugi pa umro, toda žrtve niso zmanj. Zdravniki so ugotovili že marsikaj važnega, tako tudi, da je legar brez vidnih znakov tudi nalezljiv. Celo gobavost so si zdravniki cepili. Ali si morete misliti pogum človeka, ki dela tako nevarne poskuse, da bi lahko prišel za vse življenje med gobavcem? K sreči se pa ni noben zdravnik okužil. Z globoko hvalenostjo se mora človeštvo tudi spomnijati junakov, ki so delali na sebi poskuse s tropično mrzlico in ležali v pečili, ponesnaženem z blatom in krvjo

ljudi, ki jih je pobrala ta bolezen. In ni se jim ni zgodilo, dočim so oni, ki so se dali v snažni sobi in snežnobeli postelji za poskus pičiti moskitom, vsi boleli in dva sta celo umrli. Tako so dognali, da se ta strašna bolezen ne prenaša z blatom v krvjo, temveč da jo prenašajo moskiti. Neki ameriški medicinci si je dal za poskus ukritivati hrbitveno tako, da mu je ostala velika gruba. K sreči so ga zdravniki pozneje zmet izbraviali.

Bogate dedščine ne morejo najti

Iz Seattla v ameriški državi New York poročajo o čudnem primeru bogate dedščine. Nedavno je umrla tam Sara Smith Collardova, ki je zapustila 15.000.000 dolarjev svojim nečakom pod pogojem, da plačajo 1 dolar možu, ki je bila z njim ločena. Toda to ne bo tako lahko, karor se zdi na prvi pogled. Milijoni so sicer vabljivi in dediči bogate tete bili z jih z največjim veseljem spravili, so pa pa z njimi.

Izvršitev oporoke je bila poverjena odvetniku Tuckerju, ki pa ne more najti bogate dedščine. Smith Collardova je bila nedvomno bogata, pa tudi zelo čudaška. Nekoč je spravila v star lonec za dobrin 30.000.000 bankovcev, v ročni torbici je nosila za več milijonov nakita in draguljev, po hotelih je kradla milo in ga zavijala v 500-dolarske bankovce. Višek je pa dosegla s svojim čudaštvom po smrti. Svoje premoženje je namreč naložila tako dobro, da ga nihče ne more najti. Njeni nečaki so kar zeleni od jeze, nekdo se pa vendar le smeje, namreč viški je bogate starke, ki pravi, da lahko do smrti čaka na svojo dedščino, saj znaša samo en dolar in bi z njim itak ne bilo nič pomagano.

Japonska lekcija Evropi

Dva največja japonska lista, izhajajoča v angleškem jeziku v Tokiu, sta srdito napadla Evropo, zlasti Anglijo, v članku pod naslovom »Gospod Evrop«.

Včetina Evropcev, celo tisti, ki se prištevajo med najvišje politične in finančne kroge, nimajo niti pojma o pravih tvorbi in proizvodnih stih japonske države. — je rečeno v omenjenem članku. Naša država steje zdaj 70 milijonov prebivalcev; k temu je pa treba pristeti še 20 milijonov prebivalcev Koreje ter 35 milijonov prebivalcev Mandžukua in Džehola. Nas je torej 125 milijonov. Število našega prebivalstva je tako veliko, da smo lahko namenili pravici ponosni in da se lahko privrstamo med največje države.

Napredek japonske industrije nima primere. Pred 50 leti na Japonskem sploh ni bilo industrije, zdaj smo pa že dohiteli druge države v vseh industrijskih panogah. Z nizkimi cenami naših proizvodov ubijamo vse svoje konkurenje. Vi, gospodje Evropci, zlasti pa vi, gospodje Angleži, ste sedli po sijajnem razmahu proti koncu preteklega stoletja zdaj k počitku. Dvignili ste svoj živiljenjski standard, mislite, da imate za vedno zasigurano prvenstveno pravico do izvoza svojih industrijskih izdelkov. Toda svet ne stoji tako, kakov ste obstali vi, temveč gre neprestano naprej in ne čaka na vas, ko se ne požurite, da bi korakali s časom.

Ne trdimo in ne dovolimo, da bi drugi trdili, da mi dan za danem ubijajo vse evropsko industrijo. Ubijate jo vi,

ker ste pozabili, da so temelji izvozne industrije nizke cene. Kupna moč večine sveta je zelo omejena, slaba in skromna, mi pa trdimo, da ni samo vse hvale vredno, temveč tudi potrebno iz človeškega stališča cene čimboli znači, ne pa držati jih visoko. Vi, Angleži in Evropci, mislite samo na to, kako bi zvišali živiljenjski standard svojih delavcev, mi pa pripravljamo preskrbe našim ljudem delo ter cene živiljenjske potre